

BS-BALOCHI CURRICULUM

According to,
HEC, Undergraduate Education Policy
(2023)

Combination: Singal Major

No.	Clusters	Courses	Credit Hours
01	General Education (Gen Ed)	12	30
02	Major (Disciplinary)	24	72
03	Interdisciplinary (allied)	04	12
04	Field experience (Internship)	01	03
05	Capstone Project	01	03
	Total	42	120

No. 1. General Education Cluster (Gen Ed)

Courses name	Course Code	Courses number	Credit Hours	Semester
Arts and Humanities *	Gen Ed-511	1	2(2-0)	01
Islamic Studies **	Gen Ed-512	1	2(2-0)	01
Social Sciences *	Gen Ed-513	1	2(2-0)	01
Functional English **	ENG-601	1	3(3-0)	01
Expository Writing **	ENG-602	1	3(3-0)	02
Quantitative Reasoning -I**	Gen Ed-522	1	3(3-0)	02
Natural Sciences *	Gen Ed-523	1	3 (2-1)	02
Ideology and Constitution of Pakistan **	Gen Ed-531	1	2(2-0)	03
Entrepreneurship **	Gen Ed-532	1	2(2-0)	03
Civics and Community Engagement **	Gen Ed-533	1	2(2-0)	03
Applications of Information and Communication Technologies (ICT) **	Gen Ed-541	1	3 (2-1)	04
Quantitative Reasoning -II**	Gen Ed-542	1	03	04
Total		12	30	

** HEC designed model courses may be used by the university.

S.No. 2 . Major (Disciplinary) Balochi (Bal)

سمسٹر	کریڈٹ اور	کورس کوڈ	کورس
1	3(3-0)	Bal-611	بلوچی لیزانک ۽ پچار (گیدی شعر ۽ ردانک)
1	3(3-0)	Bal-612	بلوچی نبشته رھبند
2	3(3-0)	Bal-621	بلوچی لیزانک ۽ پچار II (عہدی دور ۽ شاعری)
2	3(3-0)	Bal-622	بلوچی زبان ۽ بندپتر
2	3(3-0)	Bal-623	رجانکاری ۽ ازم
3	3(3-0)	Bal-631	بلوچی لیزانک ۽ پچار III (کسہی لیزانک)
3	3(3-0)	Bal-632	بلوچی شرگداری ۽ پچار
4	3(3-0)	Bal-641	حالمکاری ۽ پچار
4	3(3-0)	Bal-642	بلوچی لیزانک ۽ پچار IV (نوکیں شاعری)
4	3(3-0)	Bal-643	بلوچ بُن دپتر ۽ پچار
5	3(3-0)	Bal-651	بلوچی نگد
5	3(3-0)	Bal-652	بلوچی گیدی شاعری
5	3(3-0)	Bal-653	بلوچی گیدی ردانک
5	3(3-0)	Bal-654	بلوچی آزمانک
5	3(3-0)	Bal-657	بلوچی زبان ۽ دری پولکاری
6	3(3-0)	Bal-661	نگد ۽ نگدی لیکہ
6	3(3-0)	Bal-662	بلوچی گدار
6	3(3-0)	Bal-663	آزمانک ۽ رجانکاری
6	3(3-0)	Bal-664	بلوچی ۽ آرات لچہ
6	3(3-0)	Bal-665	بلوچی ۽ کسمانک نویسی
7	3(3-0)	Bal-671	بلوچی ۽ رجینتگن گدار
7	3(3-0)	Bal-672	بلوچی ۽ دستونک
7	3(3-0)	Bal-673	پنپول ۽ رھبند
7	3(3-0)	Bal-674	بلوچی دود ۽ ربیدگ
7	3(3-0)	Bal-675	سید ہاشمی، زند ۽ ازم
8	3(3-0)	Bal-681	بلوچی درکسہی لیزانک
8	3(3-0)	Bal-682	مقالہ نویسی
8	3(3-0)	Bal-683	بلوچی لیزانکی ادارگ
8	3(3-0)	Bal-684	برابوئی زبان ۽ ادب
8	3(3-0)	Bal-685	گل خان نصیر ۽ زند ۽ ازم

No. 3. Interdisciplinary (allied)

Courses name	Course Code	Courses number	Credit Hours	Semester
History and Literature of Balochistan	Bal-515	1	3(3-0)	01
Cultural Anthropology and Balochi Literature	Bal-523	1	3(3-0)	02
Folklore and Oral Tradition in Balochi Literature	Bal-533	1	3(3-0)	03
Digital Humanities and Balochi Language Preservation	Bal-543	1	3(3-0)	04
		4	12	

No. 4. Field experience (Internship)

Courses name	Course Code	Courses number	Credit Hours	Semester
Field experience (Internship)	Bal-532	1	3(3-0)	03

No. 5. Capstone Project

Courses name	Course Code	Courses number	Credit Hours	Semester
Capstone Project	Bal-682	1	3(3-0)	08

Interdisciplinary (allied) courses

Each course will integrate theoretical frameworks, case studies, and practical applications to provide students with a comprehensive understanding of Balochi literature within interdisciplinary contexts. Additionally, guest lectures, fieldwork opportunities, and multimedia resources will enrich the learning experience and foster critical engagement with the subject matter.

Course 1:

History and Literature of Balochistan

A. Historical Overview of Balochistan

Ancient civilizations and historical developments in the region

Colonial impact and modern history of Balochistan

B. Balochi Literature: Origins and Evolution

Historical context of Balochi literary traditions

Analysis of major literary works and genres in Balochi literature

C. Balochistan in Balochi Poetry and Prose

Representation of Balochistan landscape and culture in Balochi literature

Themes and motifs in Balochi poetry and prose related to Balochistan

D. Contemporary Issues in Balochistan and Balochi Literature

Examination of socio-political themes in modern Balochi literature

Role of literature in addressing contemporary challenges in Balochistan

Course 2.

Cultural Anthropology and Balochi Literature

- **Foundations of Anthropology:**
Overview of the field, including cultural anthropology, ethnography, and ethnology.
- **Culture and Society:**
Examination of traditional Balochi customs, rituals, kinship systems, and socio-political structures.
- **Representation in Literature:**
Analyzing how Balochi literature reflects and shapes cultural identity, norms, and values.

- **Cultural Contact and Hybridity:**
Exploring the impact of external influences on Balochi literature and culture through historical and contemporary perspectives.

Course 3.

Folklore and Oral Tradition in Balochi Literature

- **The Study of Folklore:**
Introduction to folklore studies, including myths, legends, folk tales, and oral traditions.
-
- **Balochi Oral Literature:**
Analysis of oral narratives, proverbs, folk songs, and rituals within Balochi culture.
- **Performance and Transmission:**
Examining the role of performance in preserving and transmitting Balochi oral traditions across generations.

- **Comparative Folklore:**
Comparative analysis of Balochi folklore with other cultural traditions, exploring universal themes and regional variations.

Course 4.

Digital Humanities and Balochi Language Preservation

A. Introduction to Digital Humanities

Digital tools and methods in humanities research

Application of technology in language preservation and documentation

B. Digital Archives and Linguistic Resources for Balochi

Creation and management of digital archives for Balochi language and literature

Development of linguistic resources such as dictionaries and corpora

C. Technology and Language Revitalization Efforts

Utilization of technology in language revitalization campaigns

Case studies of successful language preservation projects

D. Ethical Considerations in Digital Humanities and Linguistic Research

Ethical guidelines for digital projects involving indigenous languages

Discussion on cultural sensitivity and intellectual property rights in language preservation efforts

Capstone Project Outline:

Exploring Balochi Language and Literature

Title: Unveiling the Richness of Balochi Language and Literature

I. Introduction

- Overview of the Capstone Project
- Background Information on Balochi Language and Literature
- Statement of Purpose and Objectives

II. Literature Review

- Survey of Existing Research on Balochi Language and Literature

- Analysis of Key Themes, Trends, and Debates in the Field
- Identification of Gaps and Opportunities for Further Exploration

III. Research Methodology

- Description of Research Methods and Approaches
- Data Collection Techniques (e.g., Textual Analysis, Surveys, Interviews)
- Ethical Considerations and Research Limitations

IV. Exploration of Balochi Language

- Phonological Analysis: Study of Balochi Phonetics and Phonology
- Morphological Analysis: Investigation of Balochi Morphology and Word Formation
- Syntactic Analysis: Examination of Balochi Sentence Structure and Grammar
- Lexical Analysis: Compilation and Classification of Balochi Vocabulary

V. Exploration of Balochi Literature

- Genre Analysis: Study of Different Literary Genres in Balochi Literature (e.g., Poetry, Prose, Drama)
- Authorship and Identity: Examination of Prominent Balochi Literary Figures and their Contributions
- Themes and Motifs: Analysis of Common Themes and Motifs in Balochi Literary Works
- Reception and Impact: Evaluation of Balochi Literature's Reception and Influence within and beyond Balochi-speaking Communities

VI. Integration and Synthesis

- Integration of Findings from Balochi Language and Literature Explorations
- Synthesis of Linguistic and Literary Perspectives to Deepen Understanding
- Reflection on Interdisciplinary Insights and Implications

VII. Application and Implications

- Practical Applications of Research Findings for Language Preservation and Cultural Revitalization Efforts
- Educational Implications for Teaching Balochi Language and Literature
- Socio-Cultural Implications for Balochi-speaking Communities and Beyond

VIII. Conclusion

- Summary of Key Findings and Insights
- Implications for Future Research and Practice
- Concluding Remarks and Recommendations

IX. References

Comprehensive List of Works Cited in the Capstone Project

X. Appendices

Supplementary Materials such as Data Tables, Transcripts, and Additional Analysis

This Capstone Project will serve as a culmination of the student's academic journey, demonstrating their mastery of Balochi language and literature while contributing new insights to the field. Through rigorous research and interdisciplinary exploration, the project aims to deepen understanding and appreciation of the rich cultural heritage embedded within Balochi language and literature.

Course Title:

Field Experience/Internship in Balochi Language and Literature

Course Description:

This course offers students the opportunity to apply their knowledge and skills in Balochi language and literature through practical experience in relevant professional settings. Students will engage in fieldwork, internships, or projects that allow them to gain hands-on experience, develop essential competencies, and explore potential career paths in fields related to Balochi language and literature.

Course Objectives:

1. Gain practical experience in applying theoretical knowledge of Balochi language and literature in real-world contexts.
2. Develop professional skills, including communication, research, analysis, and problem-solving, relevant to careers in Balochi language and literature.
3. Explore various career paths and opportunities available in fields related to Balochi language and literature.

4. Foster connections with professionals and organizations working in areas related to Balochi language and literature.
5. Reflect on personal learning and growth throughout the field experience/internship.

Course Structure:

1. Orientation and Preparation

- Introduction to the objectives, expectations, and requirements of the field experience/internship.
- Guidance on identifying potential internship placements or fieldwork opportunities.
- Preparation of necessary documentation, such as resumes, cover letters, and proposals.

2. Placement/Fieldwork

- Placement in relevant organizations, institutions, or projects related to Balochi language and literature.
- Supervised fieldwork or internship activities under the guidance of a mentor or supervisor.
- Engagement in tasks and projects that align with the student's interests and career goals, such as language documentation, literary analysis, translation, or cultural preservation efforts.
- Regular check-ins and progress evaluations with the internship supervisor or faculty advisor.

3. Professional Development

- Workshops or seminars on professional skills development, including communication, teamwork, time management, and ethical considerations.
- Opportunities for networking with professionals in the field, attending relevant events, or participating in community initiatives.
- Reflection exercises to encourage self-assessment and goal-setting for personal and professional growth.

4. Documentation and Reporting

- Maintenance of a reflective journal or portfolio documenting experiences, challenges, achievements, and lessons learned during the field experience/internship.
- Completion of periodic progress reports or presentations to share insights and findings with peers and faculty.

- Final assessment or project demonstrating the application of knowledge and skills acquired during the field experience/internship.

5. Evaluation and Feedback

- Assessment of student performance based on participation, professionalism, quality of work, and attainment of learning objectives.
- Feedback sessions to provide constructive feedback on strengths, areas for improvement, and future career planning.
- Evaluation of the overall effectiveness of the field experience/internship program and recommendations for refinement or enhancement.

Prerequisites:

Completion of foundational courses in Balochi language and literature or approval from the department.

Credit Hours: 3(3-0)

Note: The specifics of the field experience/internship, including placement opportunities and activities, may vary based on factors such as student interests, availability of placements, and program requirements. It's essential to work closely with faculty advisors and internship coordinators to tailor the experience to individual student needs and goals.

بی ایس۔ بلوچی (Major)

کورس ۽ نام : بلوچی لیزانک ۽ پچار (گیدی شعر ۽
ردانک)

کورس کوڈ: بی اے ایل: 611 اولی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

: Objectives / مول ۽ مراد

اے کورس ۽ وائینگ ۽ مول ۽ مراد جھل ۽ داتگ انت ۔

•

*شعر چی یے *ردانک چی یے * نصیحت و حکایت *چاچ چی یے * بتل

چی یے
*گیدی شاعری چی ء گوشتنت *گیدی شاعری ء رنگ ء دروشم *گیدی شاعری ء تہر
* لولی *تازینک *سوت *ہالو *سپت *ڈیہی *دستانگ *لیب لچہ *
امبا

گچینیں کتاب:

- *. بلوچی زبان و ادب کی تاریخ: سید ہاشمی
- *. گنکار ء چکنکار: صبا دشتیاری
- *. ڈیہی ء دروشم: واحد بزدار
- *. ڈیہی ء دستانگ: غوث بخش صابر
- *. درج: فقیر شاد
- *. بلوچی کونہیں شاعری بنگیج ء دیمروی: ڈاکٹر عبدالصبور
- *. بتکگ انت سنج. ڈاکٹر فضل خالق
- *. بتل و گالوار. غوث بخش صابر
- *. بتل گنج. غلام فاروق بلوچ
- *. بلوچی بتل. اسحاق رحی

کورس ء نام : بلوچی نبشتہ رہبند

کورس کوڈ: بی اے ایل: 612 اولی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ء مراد / Objectives :

اے کورس ء وائینگ ء مول ء مراد جہل ء داتگ انت .

مول ء مراد: اے پیپر ء تہا بلوچی زبان ء نبشتہ رہبند ء دپتر ء بلوچی نبشتہ رہبند ء سرا بوتگیں
دیوانانی بابت ء نودربران ء سرپدی دیگ بیت.

*. بلوچی ء بئدری آب ء آسانی توار *بلوچی ء درآمدیں آب ء آسانی توار *. سید ء رہبند ء
حاجی عبدالقیوم ء
رہبند
*گل خان نصیر ء رہبند ء اکبر بارکزی ء رہبند *. اُپسالا یونیورسٹی ء رہبند *. 1955-
65 ء مگسی ہاؤس ء کنونشن *. 1961 ء بلوچی رومن رہبند ء سرا کنونشن *. 1962 ء
بلوچی رومن ء سرا کنونشن *. 1972 ء بلوچی رومن رہبند ء سرا کنونشن *. اُپسالا

یونیورسٹی ۽ بلوچی رھبند ۽ سرا 2014ء ۽ 2016ء سیمینار ۽ رومن ۽ نسخ ۽ رھبند
*2011ء سراوان هوٹل ۽ بلوچی رھبند ۽ سرا سیمینار *بلوچی رھبند ۽ اکیڈمیائی کرد

گچینیں کتاب :

*. بلوچی سیا ھگ ۽ راست نبیسگ :سید ھاشمی

*. بلوچی بومیا :حاجی عبدالقیوم

*. بلوچی زبان ۽ عاقبت اولی ۽ دومی بھر :صبا دشتیاری

*.بلوچی زبان ۽ زبان زانتی: طاہر حکیم

Eight Sociolinguistic Essays on Balochi: Carina Jahani .*

Standardization and Orthography in the Balochi Language: .*

Carina Jahani

بی ایس۔بلوچی (Major)

کورس ۽ نام : بلوچی لہزنک ۽ پچار۔ 2 (عہدی شاعری)

کورس کوڈ:بی اے ایل:621 دومی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز:3

مول ۽ مراد/ Objectives :

اے کورس ۽ وائینگ ۽ مول ۽ مراد جھل ۽ داتگ انت ۔

مول ۽ مراد: اے پیپر ۽ وانشت ۽ چہ نودبر عہدی شاعری ۽ تب ۽ میل ، عہدی شاعری ۽ کارست ۽
بامرد، بلوچی ۽ تب ۽ فلسفہ ، جتا جتائیں بنگپ ۽ ازمی سرشون ۽ سرپد بنت.
*عہدی شاعری ۽ پچار *عہدی شاعری ۽ گیش اٹگیں دور ۽ پاری *عہدی شاعری ۽
شاعر *عہدی شاعری ۽ بنگپ *عہدی شاعری ۽ تکنیک *عہدی شاعری ۽ ہ دری
زبانانی اثر *عہدی شاعری ۽ خاصیں کارست *عہدی شاعری ۽ بلوچ چاگرد ۽ راجمان
*عہدی شاعری ۽ کسمانکی میل *عہدی شاعر ۽ شبین ۽ چہر *عہدی شاعری ۽ پٹ
۽ پول *عہدی شاعری ۽ نگدی و انشت *عہدی شاعری ۽ گچینیں کتاب

گچینیں کتاب:

- بلوچستان کی کہانی شاعروں کی زبانی: میر گل خان نصیر
- *میراث :فقیر شاد

- *بلوچي ڪهنين شاعري ۽ بنگيج ۽ ڊيمروئي : ڏاڪٽر عبدالصبور
*هزانگ: فقير شاد
*بلوچي ڪلاسيڪل شاعري: غفور شاد
*وش اتنت عهدي دور بلوچاني: جان محمد دشتي

کورسء نام : بلوچی زبان ء بن دپتر

کورس کوڈ: بی اے ایل: 622 دومی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ء مراد/ Objectives :

اے کورس ء وائینگ ء مول ء مراد جھل ء داتگ انت ۔

مول ء مراد: اے پیپرء بلوچی زبان بن دپتر، بلوچی زبان ء کہول، بلوچی زبان ء ایندگہ ایرانی زبانان ہمگونگی، بن رہبند، توار زانتی، گالوار زانتی، معزاز زانتی، دروشم زانتی، بلوچی گالبند ء گالریجانی بابتء سرپدی دیگ بیت۔

الف:-

* بلوچی زبان ء دپتر *۔ بلوچی زبان ء ردوم *۔ بلوچی زبان ء کہول *۔ کوہنیں بلوچی، میانجی بلوچی ء نوکیں بلوچی ء لبز ء گالاتی نیام ء بدلی *۔ بلوچی زبان ء حد ء ابیل بلوچی زبان ء سرادومی زبانانی سان *۔ دومی زبانانی سرا بلوچی زبان ء سان *۔ ماتی زبان ء ارزشت

ب:-

*۔ بن رہبند، توار زانتی *۔ معانا زانتی، دروشم زانتی *۔ گالوار زانتی *۔ بلوچی گالبند *۔ بلوچی گالریج *۔

گچینیں کتاب:

*۔ بلوچی سیاہگ ء راست نبیسگ : سید ظہور شاہ ہاشمی
*۔ بلوچی زبان ء عاقبت (اولی ء دومی بھر) : صبا دشتیاری
*۔ بلوچی زبان و ادب کی تاریخ: ایک جائزہ : سید ظہور شاہ ہاشمی
*۔ زبان زانتی ء بلوچی زبان : طاہر حکیم
*۔ بلوچی توارینک : ضیا ء بلوچ
*۔ بلوچی ریشگ زانتی : ضیا بلوچ
*۔ زبان زانتی ء بلوچی زبان زانتی: اکبر بارکزئی

بی ایس۔ بلوچی (Major)

کورسء نام : رجانکء ازم

کورس کوڈ: بی اے ایل: 623 دومی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ء مراد/ Objectives :

اے کورس ۽ وائینگ ۽ مول ۽ مراد جہل ۽ داتگ انت ۔

رجانک ۽ بندپتری سریدی۔۔۔۔۔رجانک ۽ ارزشت ۽ بستار۔۔۔رجانک ۽ تہر ۽ بھر۔۔۔رجانک ۽ تکنیک ۽ رہبند۔۔۔
زانشی رجانک ۽ لوٹ ۽ گزر۔۔۔۔۔ساچستی رجانک ۽ بابت ۽ سریدی۔۔۔نیکراہی رجانک ۽ رہبند

(الف): رجانک ۽ بندپتر۔۔۔۔۔رجانک ۽ ارزشت ۽ بستار۔۔۔۔۔زبان ۽ دیمروی ۽ رجانک ۽ کرد۔۔۔۔۔رجانکاری ۽ ازم
رجانک ۽ تہر ۽ بھر۔۔۔۔۔زانشی رجانک۔۔۔۔۔لبزانکی رجانک۔۔۔۔۔تاکاری رجانک۔۔۔۔۔نیکراہی رجانک

(ب) رجانک ۽ ازم ۽ تکنیک۔۔۔۔۔لبز پہ لبزی رجانک۔۔۔۔۔آزاتیں رجانک۔۔۔۔۔گالریچی رجانک

گچینی کتاب :

بلوچی ۽ کسہی لبزانک ۽ رجانک۔۔۔۔۔ڈاکٹر رحیم مہر بلوچ

بلوچی ردانک ۽ سفر۔۔۔۔۔طاہر حکیم

فن ترجمہ نگاری۔۔۔۔۔محمد صفدر رشید

مغرب سے نثری تراجم۔۔۔۔۔مرزا حامد بیگ

ترجمہ کاری۔۔۔۔۔فاخرہ نورین

اردو میں ترجمے کے مسائل۔۔۔۔۔اعجاز راہی

کورس ۽ نام : بلوچی لبزانک ۽ پجار III (کسہی لبزانک)

کورس کوڈ: بی اے ایل: 631 سیمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100

کریڈٹ آورز: 3

مول ۽ مراد / Objectives :

اے کورس ۽ وائینگ ۽ مول ۽ مراد جہل ۽ داتگ انت ۔

مول ۽ مراد : اے کورس ۽ ڈیزائن کنگ ۽ بنی لوٹ ۽ مراد ہمیش انت کہ زانت درپر ردانک ۽ ردوم ۽
آنی جتانیں تکنیکی تہر ۽ پھراں سرپد بہ بیت، گذار ۽ آزمانک چوشکہ ردانک ۽ پھرانٹ، کسہی
لبزانک ۽ گون سیادی دارانت، اے کورس ۽ وانگ ۽ چہ زانت درپر نہ تہنا کسہی لبزانک ۽ جتانیں تکنیک
۽ رہبنداں سرپد بنت بلکیں اشی ۽ ابید آ بلوچی گذار ۽ آزمانک ۽ بندپتر ۽ ردوم ۽ بارہ ۽ ہم زانتکار بنت۔

* ردانک ۽ ساڙا. ردانک ۽ تهر ۽ بهر: * گذار ۽ بُن دپتر (ربيت ۽ تيکنک) * بلوچي گذار
 نويسي: بُن دپتر ۽ ربیت * بلوچي ۽ گذار نويس * آزمانک ۽ بُن دپتر ۽ ربیت: تکنیک ۽
 ربند * بلوچي ۽ آزمانک نويس * . بُن دپتر ۽ ربیت * . آزمانک ۽ تيکنیک ۽ ربند
 گچينين ڪتاب:

* فڪشن ۽ آني تيکنک: غني پرواز

* بلوچي ۽ ڪسهي لبزانک. ڏاکٽر عبدالصبور بلوچ

* دريگي پڇ بيت: اے۔آر۔داد

* بلوچي ردانک ۽ نوکين سفر: طاہر حکيم

* بلوچي آزمانک: رؤف راز

* مہر ۽ تياب. ڏاکٽر نعمت الله گچڪي

* مہر ۽ هوشام. غني پرواز

* . سوتڪال. ڏاکٽر اسلم دوستين

* . هون ۽ هوشام. صبا دشتياري

* . دار ۽ اسپ. ناگمان

* . تيران دسک. حنيف شريف

کورس ء نام : نگد ء پجار

کورس کوڈ: بی اے ایل: 632 سیمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ء مراد / Objectives :

اے کورس ء وانینگ ء مول ء مراد جھل ء داتگ انت ۔

مول ء مراد: اے کورس ء وانگ ء چہ زانت دربر ء نگدی سنج ودیت ء زانت دربر وت ساچشت ء شریں رنگے ء چارات ء کساس کت کنت نگد ء جتائیں مکتب ء رہبنداں پوہ بیت۔ بلوچی ء نگدکارانی مکتباں زانت کنت۔

* نگد ء ربیت ء بُن د پتر * یونان ء نگد ء بنداں * مصر ء نگد ء بنداں * روم ء نگد ء بنداں
* انگریزی ء نگد ء بنداں

* ارسطو ء لیکہ * کولرج ء لیکہ * ورڈزورته ء لیکہ * ٹی ایس ایلیٹ ء لیکہ * میتھیو
آرنلڈ ء لیکہ

گچینیں کتاب:

* ارسطو سے ایلیٹ تک: ڈاکٹر جمیل جالبی

* شرگداری ء بلوچی شرگداری : اے آر داد

* ایلیٹ کے مضامین: جمیل جالبی

* لبزانکی شرگداری: غنی پرواز

* بلوچی شرگداری: حکیم بلوچ

* ایرادگیری: میر عاقل خان مینگل

* بوطیقا: ارسطو

* نفسیاتی تنقید: ڈاکٹر سلیم اختر

* تنقیدی دبستان: ڈاکٹر سلیم اختر

* تخلیق اور تخلیقی شخصیات: ڈاکٹر سلیم اختر

* تنقیدی افکار: شمس الرحمان فاروقی

بی ایس۔ بلوچی (Major)

کورس ۽ نام : بلوچی لبزانک ۽ پجار۔ IV (نوکیں شاعری)

کورس کوڈ: بی اے ایل: 641 چارمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ۽ مراد / Objectives :

اے کورس ۽ وائینگ ۽ مول ۽ مراد جھل ۽ داتگ انت ۔

مول ۽ مراد : اے کورس ۽ وانگ ۽ زانت دربر بلوچی نوکیں شاعری ۽ بندات ۽ ردوم ، نوکیں تجربتانی بابت ۽ سرپد بیت، اشی ۽ هوار جتانیں شعری تهر ۽ بهرانی بابت ۽ هم زانتکار بیت۔ هما جتانیں شعری تهر که دری زبان ۽ لبزانکاں چه مرچی بلوچی نوکیں شاعری ۽ بهر جوڑ بوتگنت ، زانت دربر چه آباں آشنا بیت ۔

* . بلوچی نوکیں شاعری ۽ بندات ۽ ردوم * نوکیں شعری تهرانی پجار * بلوچی ۽ دستونک * بلوچی ۽ آرات لچه * بلوچی ۽ پابند لچه * بلوچی ۽ جوک * بلوچی ۽ ہانیکو * بلوچی ۽ سا اینٹ * بلوچی ۽ ردانکی لچه * بلوچی ۽ ترانیلے * بلوچی ۽ مسط لچه * بلوچی ۽ چار بندی

گچینی کتاب:

- * شاہیم۔ واحد بزدار
- * جدید شاعری کا آغاز و ارتقاء۔ واحد بزدار
- * فکر ۽ فن۔ واحد بزدار
- * گلکار ۽ چکنکار۔ صبادشتیاری
- * تناپیں تران۔ صدیق آرات
- * پیاپیں لچہے پتو : منیر مومن
- * امبوائیں دروت : ظفر علی ظفر
- * گنگدامیں سرزمین: صبا دشتیاری
- * انگر و ترونگل: سید ہاشمی
- * گزند : گل خان نصیر

* شاگ ماں سبزیں ساوڑے : مبارک قاضی

* بلوچی دستونک : رحیم بخش مہر

کورس ء پچار : بلوچ بُن دپتر ء پچار

کورس کوڈ: بی اے ایل: 642 چارمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ء مراد / Objectives :

اے کورس ء وائینگ ء مول ء مراد جھل ء داتگ انت ۔

مول ء مراد: اے پیپر ء تہا بلوچی بُن دپتر ء بابت ء بلوچانی بُندری نندجاہ، بلوچانی گون ایران ء بادشاہاں جنگ ء جدل، بلوچنی ہمتپاکی، عرب ء ایدگہ قومانی گون ء جنگ ء سکدہ، گون تاتار، پتگیری ء انگریز ء جنگ ء بلوچی وت مں جنگ ء جڈھانی بابت ء سرپدی دیگ۔

*لبز ء بلوچ ء پچار * بلوچانی بُندری مند جاہ * بلوچانی بابت ء بلوچ ء دری دپترزانتانی حیاں ء لیکہ * بلوچ ء شہنامہ فردوسی ، گون ایرانی بادشاہاں بلوچانی جنگ ء جدول * گون عرباں بلوچانی مہر ء دوستی * عرب دپترزانت ء بلوچ * بلوچ ء تاتار * بلوچ ء پرتگیزی * چاکری دور (رند ء لاشاریانی جنگ ء جدل) * بلوچ ء مغل ، بلوچ ء انگریز۔

گچینیں کتاب:

*تاریخ بلوچستان - میرگل خان نصیر
*بلوچ قوم اور اُس کی تاریخ۔ آغا نصیر خان احمد زئی
*بلوچستان ماقبل تاریخ۔ ملک سعید دہوار
*تاریخ بلوچستان - لالابتورام
*بلوچ اور اُن کا وطن - ڈاکٹر غلام فاروق بلوچ
*مکران (قدیم عہد سے جدید عہد تک)۔ ڈاکٹر حمید بلوچ

کورس ء نام : بلوچی نگدکاری

کورس کوڈ: بی اے ایل: 651 پنجمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ء مراد/ Objectives :

- اے کورس ء وائینگ ء مول ء مراد جہل ء داتگ انت ۔
  - شرگداری ء بزانت ء معنی ء بابت ء سرپدی دئیگ۔
  - روایرنندی شرگداری ء راجدپتر ء ربیت ء بابت ء سرپدی دئیگ۔
  - بلوچی شرگداری ء تب ء مئیلائی بابت ء سرپدی دئیگ۔
  - شرگداری ء دبستانانی بابت ء سرپدی دئیگ۔
  - نامداریں رو ایرنندی شرگداری لیکہانی بابت ء سرپدی دئیگ۔
  - نامداریں بلوچ شرگداری لیکہانی بابت ء سرپدی دئیگ۔
- اولی یونٹ: شرگداری ء پجار(معنی ء ساڑا)**

1.1 شرگداری ء ساڑا

1.2 شرگداری ء گالبندی ء لیزی گیشوار

1.3 لیکہی شرگداری

1.4 کردی شرگداری

1.5 ساچشت ء شرگداری ء سیالی

1.6 شرگداری ء زبان

1.7 شرگداری ء پولکاری ء سیالی

1.8 شرگداری ء ارزشت ء بستار

1.9 شرگدار ء اگدھ ء ذمہ واری

دومی یونٹ: روایرنند ء شرگداری ء راجدپتر

2.1 مصر ء شرگداری

2.2 یونان ء شرگداری

2.3 -افلاطون ء شرگداری لیکہ

2.4 -ارسطو ء لیزانکی لیکہ

2.5 -رومن شرگداری ء راجدپتر

2.6 -ہوریس ء لیزانکی لیکہ

2.7 -لانجائس ء لیزانکی لیکہ

2.8 -دانتے ء لیزانکی لیکہ

سیمی یونٹ (الف): انگریزی ء شرگداری ء راجدپتر

- 3.1 کولرج ۽ ليزانكى ليڪه
- 3.2 وورٽزورته ۽ ليزانكى ليڪه
- 3.3 ميٽهيو آرنلڊ ۽ ليزانكى ليڪه
- 3.4 ٽي ايس ايليٽ ۽ ليزانكى ليڪه
- (ب) بلوچي شرگداری ۽ راجديتر**
- 3.5 ڪوهني شاعري ۽ شرگداری
- 3.6 نوڪين دور ۽ شرگداری ۽ ربیت ۽ بندات
- 3.7 -عبدالخالق آفاقي ۽ شرگداری ليڪه
- 3.7 -امان الله گچڪي ۽ شرگداری ليڪه
- 3.8 ڪريم دشتي ۽ شرگداری ليڪه
- 3.9 -غني پرواز ۽ شرگداری ليڪه
- چارمی يونٽ: شرگداری ۽ دبستان**
- 4.1 تاثراتي شرگداری
- 4.2 -رومانی شرگداری
- 4.3 -زيبائی ۽ شرگداری
- 4.4 -تب زانتي شرگداری
- 4.5 -مارڪسي شرگداری
- 4.6 -دروشمی (بيٽي) شرگداری
- 4.7 -نوڪين امريڪن شرگداری
- 4.8 -ساختياتي شرگداری

آسري زانت / Learning Outcomes :

اے ڪورس ۽ وانگ ۽ پد نودربر جهل ۽ داتگين سرحالاني سر معلومداری دار انت

- شرگداری ۽ بزانت، بندات، دي مروئي، تهر
  - بلوچي ليزانڪ ۽ شرگداری ۽ بندات ۽ ردوم
  - بلوچي ليزانڪ ۽ شرگداری ليڪه
  - روايرنندی شرگداری، انگريزي شرگداری ۽ دگه بازيں-
- ٽيڪسٽ بڪس:**

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ	غنی پرواز	1۔ لہزانکی شرگداری
نیشنل بک فاؤنڈیشن	جمیل جالبی	2۔ ارسطو سے ایلپیٹ تک
		ریفرنس بکس:
استین پبلی	اے آر داد	1۔ شرگداری ء بلوچی شرگداری کیشن تربت
سید ہاشمی ریفرنس	اے آر داد	2۔ من چو جیڑتگ لائبریری
بلوچی اکیڈمی کوئٹہ	امان اللہ گچکی	3۔ یاتانی ارس
سنگ میل لاہور	جمیل جالبی	4۔ ایلپیٹ کے مضامین
بلوچی اکیڈمی کوئٹہ	کریم دشتی	5۔ دل زریٹ بولان
سنگ میل لاہور	ڈاکٹر سلیم اختر	6۔ نفسیاتی تنقید
سنگ میل لاہور	ڈاکٹر سلیم اختر	7۔ تنقیدی دبستان
ترقی برائے فروغ	شمس الرحمن فاروقی	8۔ تنقیدی افکار اردو دہلی

کورس ء نام : بلوچی گیدی شاعری

کورس کوڈ: بی اے ایل: 652 پنجمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ء مراد/ Objectives :

اے کورس ء وانینگ ء مول ء مراد جہل ء داتگ انت ۔

مول ء مراد: بلوچی گیدی شاعری ء پیپر ء وانگ ء چہ نودربر گیدی شاعری ء
تہر ء بہر، بلوچ زالبول ء کرد، ابرمی مہر ء ندرگ ء ہوار بلوچ چاگرد ء دودمان ء
جتائیں سرحال ء بنگپاں زانتکار ء سرپد بوت کنت۔

*بلوچی گیدی شاعری ء پجار (بُن دپتر) *بلوچی گیدی شاعری ء زبانی ربیت *بلوچی
گیدی شاعری ء بلوچ زالبول ء کرد *بلوچی گیدی شاعری ء بنگپ *بلوچی گیدی

شاعری ۽ تکنیک *بلوچی گیدی شاعری ۽ پٽ ۽ پُل *بلوچی گیدی شاعری ۽ جتا
 جنائین تهر ۽ بهرائی پجار *سپت *لیلو *نازینک ۽ هالو *زبیرونک *دستانغ *امبا
 *موتک *بلوچی گیدی شاعری ۽ قدرتی رنگ ۽ ندرگ *بلوچی گیدی شاعری ۽ پٽ ۽
 پُل

گچینیں کتاب:

*گیدی شاعری : اثر عبدالقادر شاہوانی

*گُکار ۽ چکنکار : صبا دشتیاری

*دریں: عطا شاد/عین سلام

*بتگ انت سنج: ڈاکٹر فضل خالق

*درج: فقیر شاد

*بلوچی زبان و ادب کی تاریخ: سید ہاشمی

کورس ۽ نام : بلوچی گیدی ردانک

کورس کوڈ: بی اے ایل: 653 پنجمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ۽ مراد/ Objectives :

- اے کورس ۽ وانینگ ۽ مول ۽ مراد جھل ۽ داتگ انت ۔
- گیدی کسہ ۽ بزانت ۽ معنی ۽ بابت ۽ سرپدی دئیگ۔
- گیدی کسہانی تہر ۽ بنگپانی بابت ۽ سرپدی دئیگ۔
- بلوچی گیدی کسہانی بندات، دیمروئی، بنگپ ۽ تکنیکانی بابت ۽ سرپدی دئیگ۔
- بلوچی بتلانی بابت ۽ سرپدی دئیگ۔
- بلوچی چاچانی بابت ۽ سرپدی دئیگ۔
- بلوچی گیدی ردانک ۽ بابت ۽ سرپدی دئیگ۔

اولی یونٹ: گیدی ردانک

- 1.1 گیدی ردانک ۽ ساڑا
- 1.2 گیدی ردانک ۽ بن دپتر
- 1.3 گیدی ردانک ۽ ارزشت
- 1.4 گیدی ردانک ۽ تہر

دومی یونٹ: بلوچی گیدی ردانک

- 2.1 بلوچی گیدی ردانک ۽ بن دپتر
- 2.2 بلوچی گیدی ردانک ۽ تہر
- 2.3 بلوچی گیدی ردانک ۽ بلوچ چاگرد

سیمی یونٹ: گیدی ردانک ۽ تہر

- 3.1 بلوچی گیدی کسہ ۽ آہانی تہر
- 3.2 بلوچی بتل ۽ آہانی تہر
- 3.3 بلوچی چاچ ۽ آہانی تہر
- 3.4 بلوچی گیدی ردانک ۽ ایندگہ تہر

چارمی یونٹ: بلوچی گیدی ردانک ۽ پولکاری

- 4.1 بلوچی گیدی ردانک ۽ سرا مستشرقینانی کار
- 4.2 بلوچی گیدی ردانک ۽ مکتبہ درکانی
- 4.3 بلوچی گیدی ردانک ۽ دیمروئی ۽ گل ۽ ادارگانی کرد

4.4 بلوچی گیدی ردانک ء گچین کتاب

آسری زانت / Learning Outcomes

اے کورس ء وانگ ء پد نودربر جھل ء داتگیں سرحالانی بابت ء معلومداری دار انت۔

- گیدی کسہ ء بندات، دیمر وئی، تہر، تکنیک ء بنگپ۔
  - بلوچی گیدی کسہانی بندات، دیمر وئی، تہر، بنگپ ء تکنیک۔
  - بلوچی گیدی ردانک ء چاچ۔
  - بلوچی گیدی ردانک ء بتل ء ایندگہ تہر۔
- ٹیکسٹ بکس:

لانگ ورتھ ڈیمز/ملک محمد پناہ	1. گیدی کسہ -اولی
میر عاقل خان مینگل	2. گیدی کسہ ہفتمی
	ریفرنس بکس:
اے آر داد	1. کسہ ہلاس نہ بیت
رحیم مہر بلوچ	2. گوہر قیمتی
اسحاق رحیم پلیری	3. بلوچی بتل
غلام فاروق	4. بتل گنج
غوٹ بخش صابر	5. چاچ و بند
بشیر احمد بلوچ	6. بلوچی لوک کہانیاں
ڈاکٹر عبدالصبور بلوچ	7. رجینتگیں کسہ
علی گوہر	8. ہالیں گلمت
جان محمد دشتی	9. بادشاہ حدا وند و ت ات

کورس ء نام : بلوچی آزمانک

کورس کوڈ: بی اے ایل: 654 پانچمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ء مراد/ Objectives :

اے کورس ء وائینگ ء مول ء مراد جہل ء داٹگ انت ۔

- بلوچی لیزانک ء آزمانک ء بندات ء ڈیمروئی
  - بنداتی آزمانک نویسانی ازمی وانشت
  - بلوچی آزمانکانی سرا دری جنزانی اثر
  - بلوچی لیزانک ء گچین آزمانکار
- اولی یونٹ: بلوچی آزمانک ء بندات

1.1 بلوچی لیزانک ء آزمانک ء بندات ء ڈیمروئی

1.2 بلوچی لیزانک ء بنداتی آزمانک نویس

1.3 بنداتی دور ء آزمانکانی بنگپ

1.4 بنداتی دور ء آزمانکانی ازمی وانشت

1.5 بنداتی دور ء آزمانکانی سرا دری اثرات

دومی یونٹ: بلوچی آزمانکانی ازمی وانشت

2.1 بلوچی آزمانکانی بنگپی وانشت

2.2 بلوچی آزمانکانی تکنیکی وانشت

2.3 بلوچی آزمانکانی سرا ازمی ء بنگپی تجربت

2.4 بلوچی آزمانکانی سرا دری آزمانکانی اثر

سیمی یونٹ: بلوچی آزمانکانی سرا دری جنزانی اثر

3.1 بلوچی آزمانک ء سرا ڈیمروئی پسند جنز ء اثر

3.2 بلوچی آزمانک ء سرا نوکیت (جدیدیت) ء اثر

3.3 بلوچی آزمانک ء فلسفہ

3.4 بلوچی آزمانک ء نفسیات

3.5 بلوچی آزمانک ء سرا ایندگہ جنزانی اثر

چارمی یونٹ: بلوچی لیزانک ء گچین آزمانک نویس

4.1. نعمت اللہ گچکی ءِ آزمانک نویسی

4.2. شیر محمد مری ءِ آزمانک نویسی

4.3. غنی پرواز ءِ آزمانک نویسی

4.4. صبا دشتیاری ءِ آزمانک نویسی

4.5. منیر احمد بادینی ءِ آزمانک نویسی

4.6. نوکیں دور ءِ آزمانک نویس

آسری زانت :

اے کورس ءِ وانگ ءِ پد نودربر جہل ءِ داتگیں سرحالانی بابت ءِ معلومداری دار انت۔

- بلوچی آزمانک ءِ بندات ءِ دیمروئی ءِ بابت ءِ معلومداری دار انت۔
  - بلوچی آزمانکانی بنگپ ءُ تکنیکانی بابت ءِ معلومداری دار انت۔
  - بلوچی آزمانک ءِ نوکیں رنگ ءُ دروشم ءِ بابت ءِ معلومداری دار انت۔
  - بلوچی آزمانک ءِ سرا دری جنزانی اثراتانی بابت ءِ معلومداری دار انت۔
- ٹیکسٹ بکس:

1. آزمانک ءُ بلوچی آزمانک ءِ بن دپتر راووف راز

2. فکشن ءُ آئی ءِ تکنیک غنی پرواز

ریفرنس بکس :

1. گپ روان کنت اے آر داد

2. لیزانکی گالبند اے آر داد

3. کسہی گالبند اے آر داد

4. نگدانک ڈاکٹر ناگمان

5. نود ءُ رغام عزیز بگٹی

6. سانکل غنی پرواز

7. مہر ءِ تیاب ڈاکٹر نعمت اللہ کچکی

8. ہون ءُ ہوشام صبا دشتیاری

9. دار ءِ اسپ ڈاکٹر ناگمان

10. دریا دیما پیداک انت اے آر داد

11. لیلان منیر مومن

کورس ۽ نام : بلوچی زبان ۽ دری پولکاری

کورس کوڈ: بی اے ایل: 655 پنجمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ۽ مراد/ Objectives :

اے کورس ۽ وائینگ ۽ مول ۽ مراد جھل ۽ داتگ انت .

مول ۽ مراد : اے کورس ۽ ڈیزائن کنگ ۽ بنی مول ۽ مراد ہمیشنت کہ دری پولکاری بلوچی زبان ۽ سرا کرتگیں کاراں چہ سرپدی دئیگ . بلوچی زبان ۽ گرائمر، بلوچی ۽ لغت نویسی، بلوچی زبان ۽ کہن ۽ قدیمی، بلوچی زبان ۽ جتا جتائیں گالوارانی بابت ۽ دری پولکاراں کہ ہرچ پولکاری یے کرتگ آبانی گیشواری ، ارزشت ۽ بستار ۽ چہ سرپدی ۽ زانتکاری دئیگ بنت.

دری پولکاری پجار، دری پولکاراں لانگ ورتھ ڈیمز، گرائرسن، گائیگر، گلبرٹسن، ٹی-جے . ایل منیر، جوزف الفنبائن، کارینا جہانی، اگنس کورن، ایدریانو روسی، ٹم فیرل ۽ ایگزینوف} ۽ کارانی سرا چمشانک.

گچینی کتاب:

1. Standardization and Orthography in the Balochi language- Carina Jahani
  2. Towards the historical grammar of Balochi: Studies on Phonology and Vocabulary.
  3. The Balochi of Turkemnistana- Axenov
  4. Balochi and Ossetic- Adriano Rossi
  5. English Balochi dictionary- T.J.L.Mayer
  6. Etymological Dictionary of Balochi- Geiger
- Linguistic Survey of India. Greirson

کورس ء نام : نگدی لیکہ

کورس کوڈ: بی اے ایل: 661 ششمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

: Objectives / مراد ء مول

اے کورس ء وانینگ ء مول ء مراد جہل ء داتگ انت ۔

* شرگداری ء ربیت ء بُن د پتر * یونان ء شرگداری ء بندات * ارسطو ء لیکہ * کولرج ء لیکہ

* ٹی۔ ایس ایلٹ ء لیکہ * میتھیو آرنلڈ ء لیکہ

گچینیں کتاب:

* ارسطو سے ایلٹ تک : ڈاکٹر جمیل جالبی

* شرگداری ء بلوچی شرگداری : اے آر داد

* ایلٹ کے مضامین: جمیل جالبی

* لیزانکی شرگداری: غنی پرواز

کورس ۽ نام : بلوچی گدار

کورس کوڈ: بی اے ایل: 662 ششما سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ۽ مراد/ Objectives :

اے کورس ۽ وانینگ ۽ مول ۽ مراد جھل ۽ داتگ انت ۔

- گدار، بندات ۽ دیمروئی، بنگپ ۽ تکنیکانی بابت ۽ سرپدی دئیگ۔
  - بلوچی گدار ۽ بنگپ ۽ تکنیکانی بابت ۽ سرپدی دئیگ۔
  - بلوچی ۽ گچین گدارانی بابت ۽ سرپدی دئیگ
  - بلوچی گدار ۽ سرا بوتگیں پولکاری کارانی بابت ۽ سرپدی دئیگ
  - بلوچی گدار ۽ سرا بوتگیں شرگداری کارانی بابت ۽ سرپدی دئیگ۔
- اولی یونٹ: بلوچی گدار، بندات ۽ دیمروئی

1.1 گدار ۽ ازم

1.2 گدار ۽ بزانت ۽ معنی

1.3 گدار ۽ بن دپتر

1.4 گدار ۽ تهر

1.5 گدار ۽ لبزانک ۽ تها ارزشت

1.6 گدار ۽ لوٹ ۽ گزر

1.7 بلوچی گدار ۽ بنداتی سپر

1.8 بلوچی گدار ۽ ردوم ۽ دیمروئی

1.9 بلوچی گدار ۽ نوکیں دروشم

1.10 بلوچی گدار ۽ سرا بوتگیں پولکاری کار

1.11 بلوچی گدار ۽ سرا بوتگیں شرگداری کار

1.12 بلوچی گدار ۽ سرا پولکاری ۽ شرگداری ۽ لوٹ ۽ گزر

دومی یونٹ: بلوچی گدار ۽ بنداتی سپر (پولکاری ۽ شرگداری وانشت)

2.1 نازک/سید ہاشمی

2.2 نل ۽ توار/فقیر محمد عنبر

2.3 سوب/عبدالستار پردلی

2.4 جہد ۽ کاروان/مہم جان رضا

2.5 چبذغ/حاجی خدا بخش بزدار

سیمی یونٹ: بلوچی گدار ۽ نوکیں دروشم

3.1 سوتکال/ڈاکٹر اسلم دوستین

3.2 -اگریچ/نزیر ناصر

3.3 چگرد پل انت/ڈاکٹر حنیف شریف

3.4 ٹن/نثار احمد

چارمی یونٹ: منیر احمد بادینی: بلوچی گدار ۽ مزین نام

4.1 ریکانی تل ۽ ہلکے/منیر احمد بادینی

4.2 شال ۽ گلیں بازار/منیر احمد بادینی

4.3 بہشت ۽ دوزہ/منیر احمد بادینی

4.4 بل کہ شپ توار بجنٹ/منیر احمد بادینی

آسری زانت/ Learning Outcomes :

اے کورس ۽ وانگ ۽ پد نودربر جہل ۽ سرحالانی سرا معلومداری دار انت

- گدار ۽ بندات، دیمروئی، بنگپ، تہر، تکنیک ۽ ارزشت
- بلوچی گدار ۽ بندات، دیمروئی، بنگپ ۽ تکنیک
- بلوچی گدار ۽ سرا بوتگیں پولکاری ۽ شرگداری کار
- بلوچی زبان ۽ گچین گدار

ٹیکسٹ بکس:

1 بلوچی کسہی لبزانک
اکیڈمی کوئٹہ

ڈاکٹر عبدالصبور بلوچ

بلوچی

2 فکشن ۽ آئی ۽ تکنیک

اکیڈمی، تربت

بلوچستان

غنی پرواز

ریفرنس بکس:

1 نازک

اکیڈمی گوادر

سید ہاشمی

سید ہاشمی

2 نل ۽ توار

کوئٹہ

بلوچی اکیڈمی

فقیر محمد عنبر

3 سوب

افغانستان

عبدالستار پردلی

4 جہد ۽ کاروان

ندارد

مہم جان رضا

5 چبذغ

بلوچی اکیڈمی

حاجی خدا بخش بزدار

کوئٹہ

6 سوتکال

گام پبلی کیشن، گوادر

ڈاکٹر اسلم دوستین

7-اگریچ

بام پبلی کیشن، مسقط

نذیر ناصر

ساربان	ڈاکٹر حنیف شریف	8۔ چگرد پل انت شنگکار، تربت
زبان، بحرین	نثار احمد	9۔ ٹن
بلوچی اکیڈمی	منیر احمد بادینی	10۔ ریکانی تل ء ہلکے کوئٹہ
نیو کالج پبلی	منیر احمد بادینی	11۔ شال ء گلیں بازار کیشن، کوئٹہ
نیو کالج پبلی	منیر احمد بادینی	12۔ بہشت ء دوزہ کیشن، کوئٹہ
نیو کالج پبلی	منیر احمد بادینی	13۔ بل کہ شپ توار بجنت کیشن، کوئٹہ

کورس ء نام آزمائک ء رجائکاری

کورس کوڈ: 5 بی اے ایل: 663 ششمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ء مراد / Objectives :

اے کورس ء وانینگ ء مول ء مراد جھل ء داتگ انت ۔

مول ء مراد : اے کورس ء ڈیزائن کنگ ء بنی مول ء مراد ہمیشنت کہ بلوچی ء آزمائکی رجائک ء بندپتر ء ربیت، رجینتگیں آزمائکائی تکنیکی تپاس۔ جتائیں زبائائی رجینتگیں آزمائکائی تپاس ۔ بلوچی ء رجینتگیں آزمائکی کتابائی تپاسگ ء زانت دربران سرپدی دئیگ بنت۔

* بلوچی آزمائک ء رجائکاری: بِن دپتر ء ربیت * بلوچی ء آزمائک ء دیمروئی ء تاک ء ماہتاکائی کرد * رجائک آزمائکائی ازمی تپاس * روسی آزمائکائی ء رجائک * جرمن آزمائکائی رجائک * فرانسیسی آزمائکائی رجائک * انگریزی آزمائکائی رجائک * اُردو آزمائکائی رجائک * بلوچی ء رجائک بوتگیں آزمائکائی کتاب

گچینیں کتاب:

*فنِ ترجمہ نگاری: نثار احمد

*سچکان: بیزن سبا

*ملگزار: غوث بخش صابر

*دوستگیں استار: اے آر داد

*زایران ۽ پل: ارشاد عالم

*زردیرانت: عاصم زہیر

* بندیگ ۽ پوشاک: شرف شاد

* آتار: ڈاکٹر عبدالصبور بلوچ

* شدیکیں سنگ: غوث بخش صابر

* سندھی آزمانک: عزیز کلمتی

کورس ۽ نام: بلوچی ۽ آزات لچہ

کورس کوڈ: بی اے ایل: 664 ششمنی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100

کریڈٹ آورز: 3

مول ۽ مراد/ Objectives :

اے کورس ۽ وائینگ ۽ مول ۽ مراد جہل ۽ داتگ انت ۔

مول ۽ مراد: اے کورس ۽ ڈیزائن کنگ ۽ بنی مول ۽ مراد ہمیشنت کہ بلوچی ۽ آزات لچہ ۽ بندپتر ۽ ربیت۔ ردوم ۽ تکنیک۔ سرہال ۽ بنگپ۔ تب ۽ مئیلان چہ آشنائی دئیگ بیت۔ بلوچی ۽ گچینی آزات لچہ گشوکیں شاعرانی ازم ۽ ہنر ۽ چہ سرپدی دئیگ بیت۔

*آزات لچہ ۽ بِن دپتر ربیت *بلوچی ۽ آزات لچہ ۽ بندات ۽ ردوم *بلوچی آزات لچہ ۽ تیکنیک ۽ ربند *بلوچی آزات لچہ ۽ سرحال ۽ بنگپ *بلوچی آزات لچہ ۽ تب ۽ مئیل *بلوچی آزات لچہ ۽ گچینی شاعر

گچینیں کتاب:

*بلوچی ءَ نظم نگاری: اکبر غمشاد

*گلکار ءَ چنکار: صبا دشتیاری

*شاہیم : واحد بزدار

* ہزام : بشیر بیدار

* گلزمین : عطا شاد

* برمش : خان صابر

* ہشکیں رک سوز بنت: اللہ بخش بزدار

* ہمے کہ عشق لکھان: اللہ بخش بزدار

* نوکیں راہ: عبدالواحد آزات جمالدینی

* روچا کئے کشت کنت : اکبر بارکزئی

کورس ءِ نام : بلوچی ءَ کسمانک نویسی

کورس کوڈ: بی اے ایل: 665 ششمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ءَ مراد/ Objectives :

اے کورس ءِ وانینگ ءِ مول ءُ مراد جہل ءَ داتگ انت ۔

- کسمانک ءِ بن دپتر ءِ بابت ءَ سرپدی دئیگ۔
  - کسمانک ءِ جتا جتائیں تہرانی بابت ءَ سرپدی دئیگ۔
  - بلوچی کسمانک ءِ بندات ءُ دیمروئی ءِ بابت ءَ سرپدی دئیگ۔
  - بلوچی کسمانک ءِ ازمی وانشت ءِ بابت ءَ سرپدی دئیگ
  - بلوچی کسمانک ءِ بنگپ ءُ تکنیک ءِ بابت ءَ سرپدی دئیگ۔
- اولی یونٹ: کسمانک ءِ بزانت ءُ معنی

1.1 کسمانک ءِ لیزی بزانت ءُ معنی

1.2 کسمانک ءِ گالبندی بزانت ءُ معنی

1.3 ڈرامہ ءِ بابت ءَ زانتکارانی خیال ءُ لیکہ

1.4 یونان ءَ کسمانک ءِ بن دپتر

1.5 انگلش کسمانک ءِ بن دپتر

1.6 بر صغیر ء کسمانک ء بن دپتر ء روایت

دومی یونٹ: کسمانک ء تہر

2.1 تھیٹر ء روایت

2.2 اسٹیج کسمانک

2.3 نیشٹگیں کسمانک

2.4 ریڈیائی کسمانک

2.5 ٹی وی کسمانک

سیمی یونٹ: کسمانک ء لوٹ

3.1 کسمانک ء خیال

3.2 کردار نگاری

3.3 ڈائلاگ/مقالہ نگاری

3.4 کلانمکس

3.5 آسر

چارمی یونٹ: بلوچی کسمانک ء بن دپتر

4.1 بلوچی کسمانک ء بندات

4.2 بلوچی داستانانی تہا کسمانکی دروشم

4.3 بلوچی ء نیشٹگیں کسمانک

4.4 بلوچی ء ریڈیائی کسمانک

4.5 بلوچی ء ٹی وی کسمانک

4.6 بلوچی کسمانک ء بنگپ ء سرحال

4.7 امان اللہ گچکی، زند ء آئی ء کسمانک

4.8 اے ڈی بلوچ، زند ء آئی ء کسمانک

4.9 عطا شاد، زند ء آئی ء کسمانک

4.10 ڈاکٹر علی دوست بلوچ، زند ء آئی ء کسمانک

4.11. غوث بخش صابر، زند ء آئی ء کسمانک

ٹیکسٹ بکس:

رنفرنس بکس:

1. اردو ڈرامہ کی تدریس مسائل طریقہ کار
  2. ڈرامہ نگاری کا فن
  3. اردو ڈرامہ تاریخ و تنقید
  4. اردو ڈرامہ اور آغاز خشر
  5. تاریخ اردو زبان و ادب
  6. گشین کسمانک
  7. ڈرامہ
  8. نگرہ درنز
  9. ہوشام
  10. گوہر درپش
  11. برتاپ
  12. مہر ء آشوب
- ظہور انور
ڈاکٹر اسلم قریشی
عزت رحمانی
ڈاکٹر اشرف اے بی
پروفیسر ضمیل احمد انجم
اثیر عبدالقادر شاہوانی
نصیر شاہین
غوث بخش صابر
غوث بخش صابر
اختر ندیم / غوث بخش صابر
ڈاکٹر علی دوست
عبدالخالق بلوچ

کورس ء نام : بلوچی ء رجنتیگیں گدار

کورس کوڈ: بی اے ایل: 671 ہپتیمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ء مراد/ Objectives:

اے کورس ء وانینگ ء مول ء مراد جھل ء داتگ انت

- رجانک ء ازم ء بابت ء سرپدی دئیگ۔
- رجانک ء تہرانی بابت ء سرپدی دئیگ۔
- بلوچی لیزانک ء گدار ء رجانک ء بندات ء دیمروئی ء بابت ء سرپدی دئیگ۔
- بلوچی لیزانک ء دری گدارانی رجانک ء بابت ء سرپدی دئیگ۔
- بلوچی گدارانی دری زبانان رجانک ء بابت ء سرپدی دئیگ۔
- بلوچی ء رجانک بوتگیں گچین گدارانی بابت ء سرپدی دئیگ۔

اولی یونٹ: رجانک ء ازم :

- 1.1. رجانک ء ازم، بندات ء دیمروئی
- 1.2. رجانک ء تہر ء قسم
- 1.3. گدار ء رجانک ء بندات

- 1.4 بلوچی لیزانک ء گدار ء رجانک
دومی یونٹ: بلوچی ء رجانک بوتگیں بنداتی گدار، ازمی وانشت
- 2.1 پیر مرد ء زر/غوٹ بخش صابر
2.2 کاندیت/حکیم بلوچ
2.3 بنی آدم ء بحت /منیر احمد بادینی
2.4 حاجی مراد/حفیظ حسن آبادی
2.5 آجوئی ء چراگ/غوٹ بہار

سیمی یونٹ: بلوچی ء رجانک بوتگیں نوکیں گدار، ازمی وانشت

- 3.1 در آمد/شرف شاد
3.2 کرنل ء کس نمدی نبشته نہ کنت
3.3 سدہارتہ
3.4 مات
- چارمی یونٹ: بلوچی گدار ء اردو/انگریزی رجانک**
- 4.1 چاند کو ڈھلنے دو
4.2 شمال ٹرائیلوجی
4.3 مہر و ہمرابی
4.4 A Craving for Love

آسری زانت/ Learning Outcomes :

اے کورس ء وانگ ء پد نودربر جہل ء داتگیں سرحالانی بابت ء معلوماتی دار انت.

- رجانک ء ازم ء بابت ء معلوماتی دار انت.
- بلوچی لیزانک ء رجانک ء بندات ء دیمروئی ء بابت ء معلوماتی دار انت.
- بلوچی ء زیک ء مروچیگیں گدارانی رجانک ء بابت ء معلوماتی دار انت.
- بلوچی گدار ء اردو ء انگریزی رجانک ء بابت ء معلوماتی دار انت.

ٹیکس بکس:

1- بلوچی کسہی لیزانک
کوٹہ

ڈاکٹر عبدالصبور بلوچ
بلوچستان اکیڈمی تربت

2- فکشن ء آئی ء تکنیک

غنی پرواز

ریفرنس بکس:

- 1- پیر مرد ء زر
2- کاندیت
3- بنی آدم ء بحت
4- حاجی مراد
5- آجوئی ء چراگ
- غوٹ بخش صابر
حکیم بلوچ
منیر احمد بادینی
حفیظ حسن آبادی
غوٹ بہار
- بلوچی اکیڈمی کوٹہ
بلوچی اکیڈمی کوٹہ
بلوچی اکیڈمی کوٹہ
بلوچی اکیڈمی کوٹہ
بلوچی اکیڈمی کوٹہ

6. درآمد	شرف شاد	بلوچی اکیڈمی کوئٹہ
7. کرنل ء کس نمدی نبشته نہ کنت	فدا احمد	سنگت اکیڈمی کوئٹہ
8. سدہارتہ	ڈاکٹر بیزن بلوچ	بلوچی اکیڈمی کوئٹہ
9. مات	ڈاکٹر فضل خالق	شعبہ بلوچی، جامعہ بلوچستان
10. چاند کو ڈھلنے دو	علی نواز رند	نیو کالج پبلی کیشن کوئٹہ
11. شمال ٹرائیولوجی (پہلا حصہ)	محمد قاسم	نیو کالج پبلی کیشن کوئٹہ
12. مہر و ہمراہی، تربت	غنی پرواز	جمشید پبلی کیشن
13. A Craving for Love	غنی پرواز	جمشید پبلی کیشن، تربت

کورس ء نام : بلوچی ء دستونک

کورس کوڈ: بی اے ایل: 672 ہپتیمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ء مراد/ Objectives :

اے کورس ء وائینگ ء مول ء مراد جہل ء داتگ انت ۔

مول ء مراد: اے کورس ء ٹاہینگ ء بنی مرادانی تھا اے گپ ہوار انت کہ بلوچی ء دستونک ء بندپتر ء گیش ء گیوار۔ بلوچی ء دستونک ء بندات ء ردوم ء سرپدی دئیگ۔ بلوچی دستونک ء سرا دگہ زبانانی سان ء اثر ء پد جنگ۔ بلوچی دستونک ء ہنگپ ء سربالاں چہ زانت دربران سرپدی دئیگ۔ بلوچی دستونک ء ازمی تک ء پھناتاں چہ سرپدی دئیگ۔ بلوچی ء جتا جتانیں شاعرانی دستونکانی ازمی یکتائی ء دیگری ء گیشینگ ۔

*دستونک ء بُن دپتر ء ربیت *بلوچی ء دستونک ء بندات ء ردوم *بلوچی دستونک ء سرء دری اثرات *بلوچی دستونک ء ہنگپ *بلوچی دستونک ء جتانیں تب ء منیل *بلوچی دستونک ء چہر شبین ء چیدگ *بلوچی دستونک ء پیکر سازی *بلوچی دستونک ء گچینی شاعر

گچینیں کتاب:

- * بلوچی دستونک : رحیم مہر بلوچ
- * بشکن منی پریاتاں: مراد ساحر
- * فکر و فن : واحد بزدار
- * گلکار ء چنکار: صبا دشتیاری
- * گلزمین : عطا شاد

- انگر ء ترونگل : سید ہاشمی
- برتگیں بیر: سید ہاشمی
- سچکانیں سسا : سید ہاشمی
- روکیں پل : محمد حسین عنقا
- شاہیم : واحد بزدار

کورس ء نام : پٹپول ء رہبند

کورس کوڈ: بی اے ایل: 673 ہیتمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

(الف)

* پٹپول ء ساڑا ء رہبند	* اسلام ء پٹپول ء رہبند
* پٹپول ء تہر ء بہر	* پٹپول ء نگد ء سیادی
* پٹپول ء شری ء بنی لوٹ	* لبزانکی ء لسانی پٹپول
* پٹپول ء درشانداب	

(ب)

* تاریخی ء دستاویزی پٹپول	* بنگپ ء گچین ء خاکہ نویسی
* اگر ء شوہازکاری ء تپاس	* سرشون ء کتابیات نویسی
* پیش نیاد ء جوڑشت ء ہنر	* مقالہ نویسی ء رہبند

کمکی کتاب :

- 1- تحقیق کافن ڈاکٹر گیان چند
- 2- ادبی تحقیق، مسائل اور تجزیہ رشید خان
- 3- ادبی تحقیق کے اصول ڈاکٹر تبسم کاشمیری
- 4- تحقیق اور اصول وضع اصطلاحات ڈاکٹر عطش ڈرانی
- 5- تحقیق شناسی رفاقت علی شاہد
- 6- تحقیق کی بنیادیں ڈاکٹر محمد اسلم ادیب
- 7- تحقیقی مقالہ نگاری کا طریقہ کار پروفیسر محمد عارف

- 8- تحقیقی مقالہ نویسی کا فن ایس ایم شاہد
9- جدید رسمیات تحقیق ڈاکٹر عطش ڈرانی

10. Eliot, Simen and Owen w. r. A Handbook of Literary Research
11. Garraghan, Gilbert J. A Guide to Historical Method
The Literary Thesis-A Guide to Research Watson, George. 12.

کورس ۽ نام : بلوچی دود ۽ ربیدگ

کورس کوڈ: بی اے ایل: 674 ہپتمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ۽ مراد / Objectives :

اے کورس ۽ وانینگ ۽ مول ۽ مراد جہل ۽ داتگ انت ۔

مول ۽ مراد: اے پیپر ۽ وانگ ۽ دود ۽ ربیدگ ۽ بستار ۽ ارزشت پدّر بیت۔ دود ۽ ربیدگ ۽ پشت کپتگیں بہراں نزارگ ۽ رواج دیگ ۽ سکین ۽ دلبری رسیت۔ اے پڑا گیش کار کنگ ۽ راہ ۽ در گیشننت۔ دود ۽ ربیدگ ۽ گون ایندگہ علم ۽ زانگ ۽ نزدیکی ۽ سیادی دیماکانت۔ پہ اینگہ راجاں وتی دود ۽ ربیدگ ۽ براہداری ۽ پیش دارگ ۽ کمک رسیت۔ *لیز "کلچر" ۽ بزانت ۽ معنا، *دود ۽ ربیدگ ۽ جتائیں معنا ۽ بزانت۔ *مادی "Tangible" ۽ غیر مادی "Intangible" دود ۽ ربیدگ *بلوچ ۽ "Intangible" غیر مادی دود ۽ ربیدگ *بلوچ دود ۽ ربیدگ ہمسائیگیں دود ۽ ربیدگانی نیام ۽ فرق ۽ ہم دروشمی *بلوچ دود ۽ ربیدگ گچینیں پہنات *بلوچ دود ۽ ربیدگ ۽ براہداری *دود ۽ ربیدگ ۽ رواج ۽ دیمری ۽ رسانکدر ۽ کرد *دود ۽ ربیدگ ۽ پہازگ ۽ دیمری ۽ میوزیم ۽ کرد *وانگ جاہاں بلوچی زبان ۽ دود ۽ ربیدگ ۽ بابت ۽ وانگ *دود ۽ ربیدگ ۽ دیمرنی ۽ اکیڈمی ۽ لبزانکی گلانی کرد *دود ربیدگی بُنجلانی کرد پہ دود ۽ ربیدگ ۽ رواج دیگ پہ دود ۽ ربیدگ ۽ ہاترا سرکار ۽ کمک ۽ دلبری *بلوچستان ۽ بُن دپتری ہند ۽ جاگہ *2 مارچ دود ۽ ربیدگی رواج ۽ دارگ ۽ کرد

گچینیں کتاب:

- *ادب، کلچر و مسائل: ڈاکٹر جمیل جالبی
*بلوچ سماج کے خدوخال: ملک محمد رمضان
*: Baloch Cultural Heritage جان محمد دشتی
*بلوچی نامہ: عطا شاد
*گنجانی امبار: شریف قاضی
*بلوچ ثقافت بلوچی ادب: سلیم خان گمی

*بلوچی دؤد ربیدگ: اثیر عبدالقادر شاہوانی
 *پاکستان میں تہذیب کا ارتقاء: سبط حسن
 *سامراج اور ثقافت: ایڈورڈ سعید
 *ادب اور ثقافت وا دی بولان میں: ادارہ ثقافت
 *کلچر: اشتیاق احمد

کورس ء نام : سید ہاشمی ء زند ء ازم
 کورس کوڈ: بی اے ایل: 675 ہپتیمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
 کریڈٹ آورز: 3

مول ء مراد / Objectives :

- اے کورس ء وانینگ ء مول ء مراد جہل ء داتگ انت ۔
  - سید ہاشمی ء زند ء جتائیں پہناتانی سرا سرپدی دئیگ۔
  - سید ہاشمی ء لبزانکی سپر ء بابت ء سرپدی دئیگ۔
  - سید ہاشمی ء شاعری ء جتا جتا ئیں پہناتانی بابت ء سرپدی دئیگ۔
  - سید ہاشمی ء آزمانک ء گدار نویسی ء بابت ء سرپدی دئیگ۔
  - سید ہاشمی ء پولکاری، زبانزانتی ء راجدپتری کارانی بابت ء سرپدی دئیگ۔
  - سید ہاشمی ء پگر ء فلسفہ ،نمدی نویسی ء ایندگہ کارانی بابت ء سرپدی دئیگ۔
- اولی یونٹ: سید ہاشمی ء زند ء لبزانکی سپر

1.1 سید ہاشمی ء زند ء جتائیں پہنات

1.2 سید ہاشمی ء لبزانکی سپر ء لبزانکی لیکہ

1.3 سید ہاشمی ء دستونک ء لچہ نویسی

1.4 سید ہاشمی ء آزمانک نویسی

1.5 سید ہاشمی ء گدار نویسی

دومی یونٹ: سید ہاشمی ء شرگداری، پولکاری ء رجانکاری کار

2.1 سید ہاشمی ء رجانکاری کار

2.2 سید ہاشمی ء پولکاری کار

2.3 سید ہاشمی ء زبانزانتی کار

2.4 سید ہاشمی ء تاریخ نویسی کار

سیمی یونٹ: سید ہاشمی ۽ پگر ۽ فلسفہ (درکسہی لبرانک)

3.1 سید ہاشمی ۽ پگر ۽ فلسفہ ۽ چیدگ ۽ بنزہ

3.2 سید ہاشمی ۽ نمدی نویسی

3.3 - سید ہاشمی ۽ نبشتگیں نمدیانی لبرانکی ارزشت

3.4 سید ہاشمی ۽ نیم بُنگ ۽ ناسرجمیں کار

چارمی یونٹ: سید ہاشمی ۽ سرا بوتگیں پولکاری ۽ شرگذاری کار

4.1 سید ہاشمی ۽ زند ۽ پگر ۽ سرا جتا جتائیں لیکہ

4.2 سید ہاشمی ۽ زند ۽ پگر ۽ سرا صبا دشتیاری ۽ پولکاری

4.3 سید ہاشمی ۽ نام ۽ جوڑ بوتگیں ادارگ

4.4 سید ہاشمی ۽ درجنگ ۽ آسر

آسری زانت:/Learning Outcomes:

اے کورس ۽ وانگ ۽ پس نودربر جہل ۽ داتگیں سرحالانی سرا معلومداری دار انت۔

- سید ہاشمی ۽ زند، پگر ۽ فلسفہ
- سید ہاشمی ۽ دستونک ۽ لچہ نویسی
- سید ہاشمی ۽ پولکاری، شرگذاری، رجانکاری کار
- سید ہاشمی ۽ نمدی نویسی ۽ زبانزانتی کار
- سید ۽ سرا بوتگیں پولکاری ۽ شرگذاری کار

ٹیکسٹ بکس:

ادبیات پاکستان، اسلام	صبا دشتیاری	1 سید ہاشمی، فن و شخصیت آباد
سید ہاشمی ریفرنس	صبا دشتیاری	2 ساچان ۽ سہاتو لائبریری کراچی
بارڈر	اولس اسلام آباد	3 ماہتاک اولس (سید ہاشمی نمبر) پبلسٹی، حکومت پاکستان، اسلام آباد
سید ہاشمی اکیڈمی کراچی	تاکبند	4 تاکبند برمش (سید نمبر)

ریفرنس بکس:

- 1-انگر ءُ ترونگل
اکيڈمی،گواڊر
سید ہاشمی
- 2-بر تکگیں بیر
اکيڈمی،گواڊر
سید ہاشمی
- 3-تر اپکنیں ترمپ
اکيڈمی،گواڊر
سید ہاشمی
- 4-سچکانیں سسا
اکيڈمی،گواڊر
سید ہاشمی
- 5-شکلیں شہجو
اکيڈمی،گواڊر
سید ہاشمی
- 6-گسد گوار
اکيڈمی،گواڊر
سید ہاشمی
- 7-میر گند
اکيڈمی،گواڊر
سید ہاشمی
- 8-نازک
اکيڈمی،گواڊر
سید ہاشمی
- 9-جز عم
اکيڈمی،گواڊر
سید ہاشمی
- 10-بلوچی سیاہگ ءِ راست نییسگ
ہاشمی اکيڈمی،گواڊر
سید ہاشمی
- 11-سید گنج
اکيڈمی،گواڊر
سید ہاشمی
- 12-بلوچی زبان و ادب کی تاریخ(ایک جائزہ)
ہاشمی اکيڈمی،گواڊر
سید ہاشمی
- 13-شہلچہ کار
اکيڈمی،گواڊر
سید ہاشمی
- 14-بلوچی بنگیجی
اکيڈمی،گواڊر
سید ہاشمی
- 15-سسنگیں دستونک
اکيڈمی،گواڊر
سید ہاشمی

کورس ۽ نام : بلوچی درکسہی لیزانک

کورس کوڈ: بی اے ایل: 681 ہشتمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ۽ مراد / Objectives :

- اے کورس ۽ وانینگ ۽ مول ۽ مراد جہل ۽ داتگ انت ۔
  - فکشن ۽ نان فکشن ۽ بابت ۽ سرپدی دئیگ۔
  - خاکہ ۽ بابت ۽ سرپدی دئیگ۔
  - نمدی نویسی ۽ بابت ۽ سرپدی دئیگ۔
  - رپوتاژ ۽ بابت ۽ سرپدی دئیگ۔
  - ریزمانک ۽ بابت ۽ سرپدی دئیگ۔
  - درکسہی لیزانک ۽ ایندگہ تهرانی بابت ۽ سرپدی دئیگ۔
- اولی یونٹ: نان فکشن (درکسہی لیزانک)

1.1 درکسہی لیزانک ۽ ساڑا

1.2 درکسہی لیزانک ۽ ازم

1.3 درکسہی لیزانک ۽ تہا گواچن

1.4 درکسہی لیزانک ۽ درشانداپ

1.5 درکسہی لیزانک ۽ مارکسی لیزانک ۽ نیام ۽ تپاوت

دومی یونٹ: سپرنامہ

2.1 سپرنامہ چے ئے

2.2 سپر نامہ ۽ رنگ ۽ دروشم

2.3 سپرنامہ ۽ زبان ۽ درشانداپ

2.4 بلوچی ۽ سپرنامہ ۽ ربیت ۽ راجدپتر

2.5 سپرنامہ ۽ تہر ۽ ذات

2.6 ریزمانک ۽ آئی ۽ ربیت

2.7 ریزمانک ۽ آئی ۽ ربیت

2.8- ریزمانک ء ازم ء دروشم

سیمى يونٹ:خاکه

3.1-خاکه نویسى ء ازم

3.2-خاکه نویسى ء دروشم

3.3-رپوتاژ ء بزانت ء معنی

3.4-رپوتاژ ء تکنیک

3.5-رپوتاژ ء درشانداپ

چارمى يونٹ:نمدى نویسى

4.1-نمدى نویسى ء پجار ء ساڑا

4.2-نمدى نویسى ء تکنیک ء دروشم

4.3-تژن ء بچکند

4.4-شعرى تژن ء بچکند

4.5-ردانكى تژن ء بچکند

ٹیکسٹ بکس:

1-درکسہی لبزانک اے آر داد

2-شعر ء لبزانک شرف شاد

3-اردو میں سوانحی ادب ڈاکٹر عمر رضا

4-گوبر ادب صدف نقوی

5-اصناف ادب ابولاعجاز صدیقی

ریفرنس بکس:

1-رستگین نود ڈاکٹر فضل خالق

2-زندتیں دپار محمد بیگ بیگل

3-شکل ء ماجین محمد بیگ بیگل

4-جوکر محمد بیگ بیگل

5-برزخ محمد بیگ بیگل

6-بیل ء آلاڈ اکرم صاحب خان

عیسیٰ گل
اکرم صاحب خان

7 پارسنگ
8 گواتی ء مات

کورس ء نام : مقالہ نویسی

کورس کوڈ: بی اے ایل: 682 ہشتمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ء مراد / Objectives :

اے کورس ء وائینگ ء مول ء مراد جہل ء داتگ انت۔
مقالہ نویسی ء پہ خاکہ ء ٹہینگ ء سرپدی.....مقالہ نویسی ء ساڑا ء رھبند ء سرپدی
مقالہ ء نبشتانک ء نیام ء پرک ء تپاوت .....مقالہ ء بنگپ ء گچین ء سرپدی
مقالہ نویسی ء درشانداب.. .... مقالہ نویسی ء اسلوب ء انداز

(الف) بنگپ ء گچین.....مقالہ ء ساڑا ء بزانت.....مقالہ ء خاکہ ء ٹہینگ ء رھبند
سرشون زورگ ء رھبند..... سرشونانی تھر ء بھر .....زگریں سرشون دومی سیمی
دیم پہ دیمی ء پریسی پٹپول.....پٹپول ء ایندگہ تھر ء بھر..... مقالہ درشانداب
پٹپول ء نگد ء سیادی .....پٹپول ء جتاعیں دروشم

کمکی کتاب :

- 1- تحقیق کافن ڈاکٹر گیان چند
- 2- ادبی تحقیق، مسائل اور تجزیہ رشید خان
- 3- ادبی تحقیق کے اصول ڈاکٹر تبسم کاشمیری
- 4- تحقیق اور اصول وضع اصطلاحات ڈاکٹر عطش ڈرانی
- 5- تحقیق شناسی رفاقت علی شاہد
- 6- تحقیق کی بنیادیں ڈاکٹر محمد اسلم ادیب
- 7- تحقیقی مقالہ نگاری کا طریقہ کار پروفیسر محمد عارف
- 8- تحقیقی مقالہ نویسی کا فن ایس ایم شاہد
- 9- جدید رسمیات تحقیق ڈاکٹر عطش ڈرانی

کورس ء نام : بلوچی زبان ء تاکاری

کورس کوڈ: بی اے ایل: 683 ہشتمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ۽ مراد / Objectives :

اے کورس ۽ وائینگ ۽ مول ۽ مراد جہل ۽ داتگ انت ۔

مول ۽ مراد: اے بنگپ ۽ وانگ ۽ وانوک بلوچی حالکاری ۽ بندائے دیمرنی ۽ انوگین جاوراں سرپد بنت ۽ بلوچی حالکاری ۽ نوکین تب ۽ میل، تاک ۽ روتاک ۽ حالتاک ۽ لیزانکی تاکانی بنت ۽ سہی ۽ سرپد بنت، بنچوش نودربرانی حالکاری حُب ۽ واہگ ودی بنت۔

*بلوچی حالکاری ۽ بندات *بلوچی حالکاری ۽ دیمرنی *بلوچی حالکاری ۽ حالکاری کرد
*بلوچی حالکاری ۽ تاک تاکبند ۽ مابتاکانی کرد *بلوچی حالکاری ۽ ریڈیو *بلوچی حالکاری
۽ بلوچی زبان ۽ لیزانک ۽ کرد *بلوچی حالکاری ۽ دری احوالکاری کرد * (پی ٹی وی
کوئٹہ سینٹر) ، (بلوچستان سبزیات) (وش نیوز) ، (بول ٹی وی) ، (نیشنل ٹی وی) ۔
*ریڈیو کراچی، کوئٹہ، تربت، گوادر، زاہدان، کابل، عراق۔
*مابتاک اومان *پانزدہ روچی *مابتاک بلوچی *مابتاک سوگات *مابتاک نوکین دور
*مابتاک لیزانک *مابتاک گوانک *مابتاک سچکان *تاکبند درد *تاکبندگدار *تاکبندچمگ

گچینیں کتاب:

*زمانہ بلوچی حالتاک

*نیاد ۽ بہارگاہ: اے آر داد

*بلوچی زبان ۽ لیزانک: صبادشتیاری

*صحافت وادی بولان میں: ملک محمد پناہ

*پناہ فن و شخصیت: مرتب: منیر عیسی

*نوائے وطن: منیر عیسی

*آساپ: جان محمد دشتی

*توار: خادم لہڑی

*ساچینک روتاک آزادی: سنگت رفیق

*بلوچستان میں ابلاغ عامہ: ڈاکٹر سیمی نغمانہ طاہر

کورس ۽ نام : براہوئی زبان زبان ۽ ادب

کورس کوڈ: BRH:611: ہشتمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ۽ مراد/ Objectives :

اے کورس ۽ وائینگ ۽ مول ۽ مراد جھل ۽ داتگ انت ۔

براہوئی زبان ، لسانی جغرافیہ اور لہجے ۔ ساراوانی لہجہ۔رخشانی اور جھالاوانی لہجہ

(الف) براہوئی حروف تہجی ۔۔۔ براہوئی صوتیے۔۔۔مصوتے اور مصمتے
براہوئی املا۔ مختلف رسم الخطوط کے پیش نظر
عربی رسم الخطرومن رسم الخط اور برولکو

(ب) براہوئی زبان پر ہمسایوں کے اثرات۔۔۔ براہوئی اور بلوچی ۔۔ براہوئی اور اردو۔۔
براہوئی اور سندھی

مجوزہ کتب :

براہوئی اور اردو کا تقابلی مطالعہ ۔ ڈاکٹر عبدالرحمان براہوئی

براہوئی لکھوڑ۔ ڈاکٹر عبدالرزاق صابر

براہوئی دراوڑی اور سندھ تہذیب۔ ڈاکٹر واحد بخش پزدار

براہوئی اور سندھی کا تقابلی جائزہ۔ ڈاکٹر داد محمد خادم

براہوئی ایک تعارف

براہوئی لوک ادب

براہوئی ادبی ادوار کا جائزہ

خصوصی مطالعہ میر گل خان نصیر

کورس کوڈ: بی اے ایل: 684 ہشتمی سمسٹر ٹوٹل نمبر: 100
کریڈٹ آورز: 3

مول ۽ مراد/ Objectives :

اے کورس ۽ وائینگ ۽ مول ۽ مراد جھل ۽ داتگ انت ۔

• میر گل خان نصیر ۽ زند ۽ بازیں تک ۽ پہناتانی بابت ۽ سرپدی دئیگ۔

- میر گل خان نصیر ء لبزانکی، سیاسی ء تاکاری کارانی بابت ء سرپدی دئیگ۔
- میر گل خان نصیر ء شاعری ء جتا جتائیں تک ء پہناتانی بابت ء سرپدی دئیگ۔
- میر گل خان نصیر ء ردانک نویسی ء بابت ء سرپدی دئیگ۔

اولی یونٹ: میر گل خان نصیر ء زند:

- 1.1 ودی بوتن
- 1.2 کار ء روزگار
- 1.3 سور ء اروس
- 1.4 چک ء چلانگ
- 1.5 بیرانی

میر گل خان نصیر ء شاعری

- 2.1 میر گل خان نصیر ء شاعری ء بندات ء دیمروئی
- 2.2 میر گل خان نصیر ء شاعری ء تک ء پہنات
- 2.3 میر گل خان نصیر ء شاعری ء تجربت
- 2.4 بلوچی نوکیں شاعری ء سرا میر گل خان نصیر ء سان ء اثر

سیمی یونٹ: میر گل خان نصیر ء ردانک نویسی

- 3.1 میر گل خان نصیر ء راجدپتر نویسی
  - 3.2 میر گل خان نصیر ء نمدی نویسی
  - 3.3 میر گل خان نصیر ء رجانکاری
  - 3.4 میر گل خان نصیر ء پولکاری
- #### چارمی یونٹ: میر گل خان نصیر ء کتابانی ازمی وانشت

- 4.1 تاریخ بلوچستان
- 4.2 تیر گال کاریت
- 4.3 مکتوبات گل خان نصیر
- 4.4 سر وادی سینا
- 4.5 ایندگہ کتاب

آسری زانت:

اے کورس ء وانگ ء چہ پد نودربر جہل ء داتگیں بنگپانی بابت ء سرپدی دار انت.

- میر گل خان نصیر ء زند
  - میر گل خان نصیر ء شاعری
  - میر گل خان نصیر ء سیاست
  - میر گل خان نصیر ء ردانک نویسی
- ٹیکسٹ بکس:

1-ورثہ(نصیر یات ڈاکٹر عبدالصبور بلوچ بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

2-گل خان نصیر، فن اور شخصیت ڈاکٹر واحد بزدار ادبیات پاکستان، اسلام آباد

ریفرنس بکس:

1-چوش نہ انت کہ من مہر نہ زاناں اے آر داد/سنگت رفیق شعبہ بلوچی جامعہ بلوچستان

2-گل خان نصیر، شخصیت، ادب اور سیاست حامد علی بلوچ/زابد دشتی شعبہ بلوچی، جامعہ بلوچستان

3-تیر گال کاریت میر گل خان نصیر بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

4-بلوچی رزمیہ شاعری میر گل خان نصیر بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

5-بلوچی عشقیہ شاعری میر گل خان نصیر بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

6-تاریخ بلوچستان میر گل خان نصیر گوشہ ادب، کوئٹہ

7-بلوچستان کی کہانی شاعروں کی زبانی میر گل خان نصیر بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

8-مکتوبات گل خان نصیر شاہکو مینگل شعبہ بلوچی، جامعہ بلوچستان

